

#wechoose**reuse**

ODBACI JEDNOKRATNU PLASTIKU

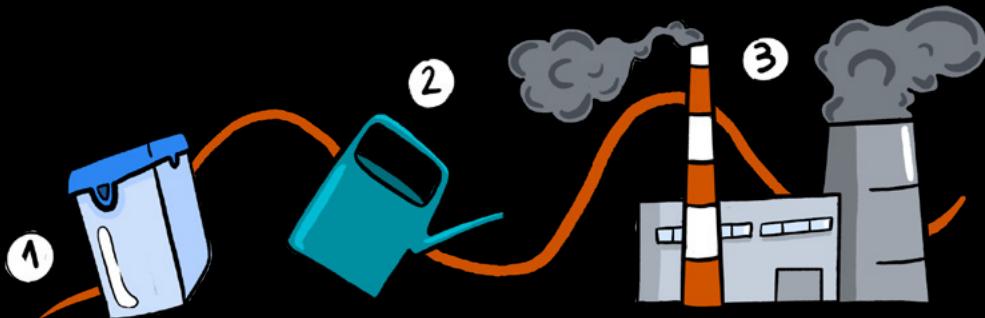
Zašto odbaciti jednokratnu plastiku i što je to alternativa za ponovnu uporabu?

ZAŠTO REĆI NE PLASTICI I KULTURI BACANJA, ODNOSNO GOMILANJA OTPADA?

- Većina plastičnih proizvoda napravljena je tako da se upotrijebi samo jednom te se nakon toga baca, osim što zagađuje, doprinosi tzv. kulturi bacanja (eng. ‘throwaway culture’)
- Često završava u okolišu gdje se ne razgrađuje, već se raspada na manje dijelove – u nekim slučajevima gotovo nevidljive (mikroplastika i nanoplastika) – te ju je tako vrlo lako unijeti u ljudski i životinjski organizam putem hrane i vode, ali i dišnog puta
- Budući da se ne razgrađuje, može se reći da traje ‘vječno’
- Uglavnom se spaljuje i odlaže na odlagališta otpada, a često završava u okolišu i rijetko se reciklira
- S obzirom na to da je lagana, ona pluta u vodi i nose je vodene struje te ju je nemoguće ukloniti iz svjetskih voda
- Uglavnom sadrži štetne kemikalije poput olova, kadmija i žive, te štetne tvari poput ftalata i bisfenola-A koji uzrokuju endokrine poremećaje te mogu dovesti do pojave karcinoma, supresije imunosnog sustava te problema u razvoju djece
- Proizvodi se od fosilnih goriva te doprinosi pogoršanju klimatske krize

MIT O RECIKLIRANJU KAO RJEŠENJU

- Recikliranje plastike često se spominje kao najbolje i jedino rješenje za problem zagađenja plastikom, međutim, postoji niz problema s recikliranjem plastike
- Od ukupno proizvedene plastike, globalno je reciklirano manje od 10%
- Ispravno odložena plastika ne garantira da se reciklira
- Reciklirana plastika na tržištu i dalje je skupljana od tzv. djevičanske plastike
- Proizvodi od 'reciklirane' plastike često su napravljeni od neiskorištene plastike pri proizvodnji ambalaže - što je zapravo nova plastika koja nikada nije dospjela na tržiste - a ne ona koja se prethodno upotrebljavala i potom ispravno odložila
- Recikliranje plastike često ograničava njenu korištenje (postaje krhkija, manje upotrebljiva) te se zbog toga mnoge stvari recikliraju samo jednom (ako i toliko) te se recikliraju u proizvode manje kvalitete (downcycling)
- Mnogi proizvodi sastoje se od više slojeva plastike i drugih materijala poput metala koje je gotovo nemoguće odvojiti što otežava recikliranje
- Primjer su jednokratne papirnate čaše za napitke s plastičnim PLA premazom koje sve više zamjenjuju „klasične“ jednokratne plastične čaše za napitke u cijelosti izrađene od plastike – njih je gotovo nemoguće reciklirati

MIT O BIOPLASTICI KAO RJEŠENJU

- Bioplastika također sadrži različite kemikalije koje proizvođači nisu dužni specificirati
- Kada završi u okolišu, čini jednaku štetu kao i plastika izrađena od fosilnih goriva
- Proizvodi se od usjeva poput kukuruza što znači manje hrane za ljudsku prehranu
- Ne postoji dovoljno polja za uzgoj usjeva da bi se sva plastika zamijenila bioplastikom
- Bioplastika i konvencionalna plastika izgledaju gotovo isto, a ne mogu se reciklirati zajedno niti na jednak način

MIT O SPALJIVANJU KAO RJEŠENJU

- Spaljivanje plastike kako bismo se je riješili ispušta štetne stakleničke plinove (CO₂, CH₄) koji utječu na povišenje temperature tako što zadržavaju sunčeve zrake unutar atmosfere
- Dolazi i do nastanka letećeg pepela, mikroskopskih tvari koje se mogu taložiti na poljima ili u vodama te tako ući u hranidbeni lanac
- Spaljivanje za sobom ostavlja otrovnu trosku koja se mora skladištiti na posebnim mjestima daleko od populacije, slično kao kod nuklearnog otpada
- Spaljivanjem se otpuštaju dioksini (PVC i PUR plastika) koji i u malim količinama kroz vrijeme mogu uzrokovati karcinome ili deformitete fetusa i razne druge bolesti i poremećaje

PITATE SE KOJE JE RJEŠENJE?

PONOVNA UPORABA, TJ. VIŠEKRATNO KORIŠTENJE – ODNOSNO ‘REUSE’

Da to postignemo, nužna je sustavna promjena proizvodnje u kojoj se proizvodi rade kako bi bili izdržljiviji i kako bi se mogli upotrijebiti više puta.

RESTORANI

Hranu za van posluživati/dostavljati isključivo u višekratnim spremnicima za hranu koje kupac uzima na kauciju te kasnije može vratiti ili odložiti na mjesto za skupljanje nakon čega se vraća u objekt i može biti ponovno korišteno.

KAFIĆI

Pića koja se konzumiraju izvan objekta posluživati isključivo u višekratnim čašama za napiske koje kupac uzima na kauciju te mu se pri povratku čaše vraća taj iznos

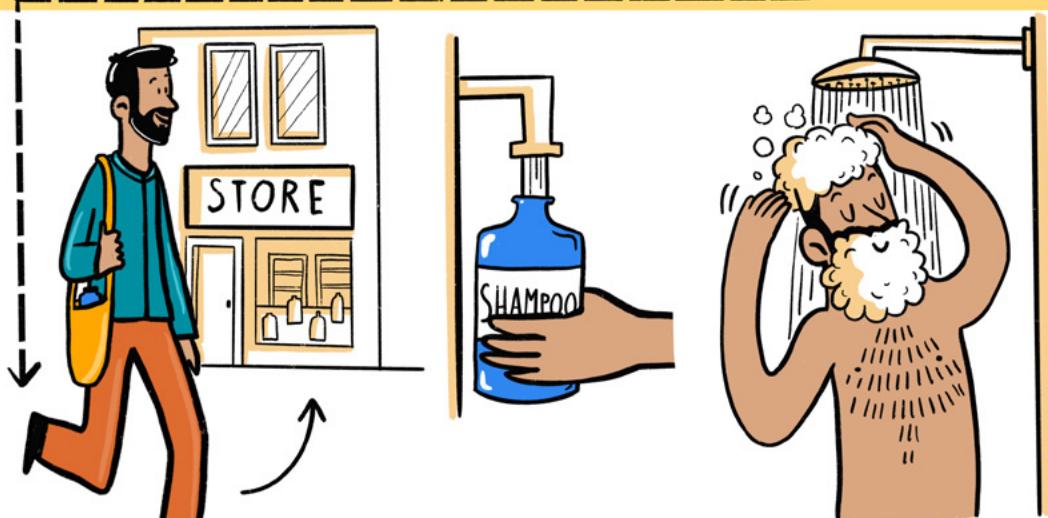

TRGOVINE

Omogućiti prodaju proizvoda u rinfuzi umjesto u jednokratnoj ambalaži.

Osim toga, ponudu pića koja se mogu dostavljati u višekratnim bocama koje se mogu ponovno iskoristiti (poput mlijeka u staklenoj boci u Ujedinjenom Kraljevstvu).

Za online prodaju osigurati mjesta za skupljanje ambalaže dobivene online kupnjom s kojih bi se ambalaža slala nazad distributerima, odnosno trgovcima

ONLINE PRODAJA

Osigurati mesta za skupljanje ambalaže dobivene online kupnjom s kojih bi se ambalaža slala nazad distributerima, odnosno trgovcima

VAŽNO

- Važno je da se postavi sustav na temelju povrata kaucije: to znači da prilikom kupnje kupac plati niski novčani iznos za ambalažu za ponovnu uporabu, a prilikom povrata iznos kaucije se vraća kupcu što potiče kupca da vrati ambalažu
- Glavna prednost ponovne uporabe pred recikliranjem je ta što se većina proizvoda reciklira samo jednom nakon kratkog korištenja, dok višekratni proizvodi omogućavaju uporabu jedne ambalaže tijekom više godina

Važno! Ponovna uporaba se ne odnosi na odgovornost pojedinaca da ponovno koriste svoju jednokratnu ambalažu (poput korištenja prazne kutije od sladoleda kao posudu za hranu ili ponovno punjenje jednokratne plastične čaše), već se odgovornost stavlja na proizvođače, trgovce i ugostiteljske objekte – iako svi moramo biti uključeni da bi sve funkcioniralo.

Ako vam je stalo do toga da ponovna uporaba i kompletni sustavi koji je omogućuju zažive, potpišite peticiju: www.wechoosereuse.org

Ako želite uvesti sustave za ponovnu uporabu, ali trebate više informacija, obratite se Zelenoj akciji: za@zelena-akcija.hr

#breakfreefromplastic

 ZELENA AKCIJA
FRIENDS OF THE EARTH CROATIA

 ZAJEDNO BEZ
PLASTIKE